

2013. gada 31. maijā

Pozīcijas ziņojums par priekšlikumiem publisko iepirkumu regulējuma izmaiņām

1. Kopsavilkums

Publiskais iepirkums ir ikvienas Eiropas Savienības dalībvalsts ekonomikas būtiska sastāvdaļa. Eiropas Komisija ir aprēķinājusi, ka 2011.gadā Eiropas Savienības dalībvalstīs, tajā skaitā – Latvijā, publiskā iepirkuma mērķiem tērējušas vidēji 19% no IKP.

Tādēļ valsts ekonomikas turpmākai pozitīvai izaugsmei ir svarīga publiskā iepirkuma veikšana atbilstoši Eiropas Savienībā noteiktajiem publiskā iepirkuma pamatprincipiem (caurskatāmības, nediskriminācijas, vienādas attieksmes, abpusējas atzīšanas un proporcionālītātes princips), kā arī Publisko iepirkumu likuma (turpmāk - PIL) 2.pantā un Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma (turpmāk - SPSIL) 2.pantā minētajiem mērķiem:

- (1) iepirkuma procedūras atklātumu;
- (2) piegādātāju brīvu konkurenci, kā arī vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem;
- (3) valsts un pašvaldību, kā arī sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju līdzekļu efektīvu izmantošanu.

Būtiskākās izmaiņas nepieciešamas sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju publiskā iepirkuma regulējumā, lai tādejādi tiktu pilnīgāk ievēroti publiskā iepirkuma pamatprincipi un SPSIL noteiktie mērķi, kas savukārt uzlabotu uzņēmējdarbības vidi Latvijā un dotu ieguldījumu ēnu ekonomikas īpatsvara samazināšanai.

Ar šo pozīcijas ziņojumu Ārvalstu investoru padome Latvijā vēlas sniegt savus priekšlikumus un uzsvērt šādus aspektus publisko iepirkumu sistēmas pilnveidošanai Latvijā:

1. Normatīvajos aktos noteiktas iepirkumu īstenošanas kārtības piemērošana attiecībā uz sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju īstenojamiem t.s. „zemsliedzēju” iepirkumiem;
2. SPSIL papildināšana ar *expressis verbis* norādi uz PIL piemērošanu ārpus SPSIL noteiktajām tā piemērošanas jomām;
3. Efektīva pretendentu tiesību aizsardzības mehānismu ieviešana attiecībā uz tādu lēmumu apstrīdēšanu, kas pieņemti sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju īstenojamajos t.s. „zemsliedzēju” iepirkumos;
4. SPSIL tiesiskā regulējuma pilnveidošana atbilstoši PIL ieviestajiem grozījumiem, lai sekmētu publiskā iepirkuma mērķu sasniegšanu;
5. Pasūtītāja tiesības izslēgt no dalības iepirkumā tādus pretendentes, kas formāli atbilst konkursa prasībām, taču par kuriem pasūtītājam pastāv pamatotas šaubas, ka tie nespēs labticīgi pildīt uzņemtās saistības;
6. *In-house* izņēmuma piemērošanas jomas sašaurināšana;

7. Iepirkumu uzraudzības biroja izdoto vadlīniju lomas stiprināšana;
8. Informācijas par plānoto iepirkumu laicīga pieejamība.

2. Rekomendācijas un pamatojums

1. PRIEKŠLIKUMI GROZĪJUMIEM SABIEDRISKO PAKALPOJUMU SNIEDZĒJU IEPIRKUMU LIKUMĀ

1.1. Normatīvajos aktos noteiktas iepirkumu īstenošanas kārtības piemērošana attiecībā uz sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju īstenotajiem t.s. „zemsliedzēju” iepirkumiem

Saskaņā ar šobrīd spēkā esošo SPSIL minētais likums un tajā paredzētās iepirkuma procedūras ir piemērojamas tikai attiecībā uz tādiem sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumiem, kuru līgumcena ir vienāda ar Ministru kabineta (turpmāk - MK) noteiktajām robežām vai augstāka. Tas nozīmē, ka SPSIL noteiktās publiskā iepirkuma procedūras sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam ir jāpiemēro gadījumā, ja būvdarbu līgumcena pārsniedz LVL 3 540 500, bet piegādes vai pakalpojumu līgumiem – LVL 283 240.

Lai gan SPSIL paredz, ka sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs ir tiesīgs piemērot šo likumu arī attiecībā uz t.s. „zemsliedzēju” iepirkumiem, praksē tas faktiski netiek darīts. Atbilstoši ĀIPL biedru apkopotajai informācijai, 2011. gadā sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu **kopējā noslēgto līgumu summa pārsniedz 600 miljonus latu (konkrēti – bija LVL 609 495 803), no kuriem 53% jeb LVL 326 607 037 tika piešķirti, nepiemērojot publiskā iepirkuma procedūras**, jo šo iepirkuma līgumu summas nenasiedza normatīvajos aktos noteiktās robežas. Turklāt jāatzīmē, ka salīdzinājumā ar 2008.gadu publisko iepirkumu procedūru ietvaros noslēgto līgumu summa 2011.gadā ir samazinājusies par 25%.

Viens no šo rādītāju iespējamiem izskaidrojumiem ir sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju rīcība, sadalot iepirkumu mazākos iepirkumos, lai tādejādi izvairītos no SPSIL paredzēto iepirkuma procedūru piemērošanas. To netieši apstiprina arī statistikas dati, atbilstoši kuriem 2011. gadā viena virs ES iepirkumu „sliedzējiem” sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju noslēgtā līguma vidējā vērtība bijusi LVL 2 111 036, kas ir par 64,1% mazāka nekā 2010. gadā (LVL 5 887 296).

Ievērojot minēto, kā arī samērā augstos robežsliedzējus, kas piemērojami sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem, ir būtiski nodrošināt vienlīdzīgas un taisnīgas attieksmes principu ievērošanu un piegādātāju brīvu konkurenci arī tādos sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju īstenotajos iepirkumos, kuru līgumcena nenasiedz MK noteiktās līgumcenas robežas. Jānorāda, ka vairākās Eiropas Savienības dalībvalstīs likumā ir noteikta procedūra arī šādu t.s. „zemsliedzēju” iepirkumu organizēšanai. Latvijā attiecībā uz parastajiem publiskajiem iepirkumiem šāda kārtība ir noteikta PIL 8¹. pantā. Savukārt attiecībā uz sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem darbību jānorāda, ka, neraugoties uz Eiropas Savienības Tiesas praksē nostiprinātajām atziņām, ka no Līguma par Eiropas Savienības darbību izrietošie principi (piemēram, vienlīdzīgas attieksmes princips, atklātības princips, savstarpējas atzīšanas princips u.c.) ir piemērojami arī attiecībā uz iepirkumiem, kuru paredzamā līgumcena ir zemāka par noteiktajiem „sliedzējiem”, Latvijā no sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju puses „zemsliedzēju” iepirkumos vairumā gadījumu šie principi netiek ievēroti, un ieinteresētajiem piegādātājiem faktiski netiek nodrošināta to aizskarto tiesību efektīva aizsardzība.

Jāatzīmē, ka Iepirkumu uzraudzības birojs 2011. gadā ir publicējis „Iepirkumu vadlīnijas sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju vajadzībām”, kas piemērojamas iepirkumiem, kas veikti SPSIL minētajās jomās, bet kuru paredzamā līgumcena ir mazāka par MK noteiktajām līgumcenu

robežām, bet lielāka par LVL 3000 piegādes un pakalpojumu līgumiem un – LVL 10 000 būvdarbu līgumiem. Taču, tā kā šo vadlīniju piemērošana ir obligāta tikai ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda u.c. finansētā projekta īstenošanas līgumos, kuros tas īpaši atrunāts, IUB vadlīnijas praksē pilnībā vai daļēji tiek piemērotas tikai retos gadījumos.

Šajā sakarā ĀIPL Publisko iepirkumu jautājumu darba grupa **ierosina grozīt (papildināt) SPSIL, nosakot sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju „zemsliedzēju” iepirkumu minimālo līgumcenu, vispārīgu kārtību, kādā izsludināmi (publicējami) šādi sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju „zemsliedzēju” iepirkumi, publiskojamās informācijas apjomu, to izsludināšanas un lēmumu pieņemšanas minimālos termiņus, attiecībā uz šādu „zemsliedzēju” iepirkumu dokumentāciju izvirzāmos noteikumus un principus, iekļaujot sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju pienākumu apstiprināt iekšējas politikas un procedūras „zemsliedzēju” iepirkumu procedūras īstenošanai u.tml.** Kā viens no alternatīviem risinājumiem tiek piedāvāts SPSIL ietvert īpašu norādi uz tām likuma normām, kas ir piemērojamas, sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam veicot „zemsliedzēju” iepirkumus.

Vienlaikus vēršam uzmanību, ka Eiropas Komisijā šobrīd norit darbs pie jaunu Eiropas Savienības iepirkuma direktīvu projektu sagatavošanas, kas atbilstoši pašreizējām aplēsēm varētu tikt pieņemtas 2013. gada nogalē vai 2014. gada pirmajā pusē. Tomēr, tā kā šo direktīvu ieviešana Latvijā varētu notikt ne ātrāk kā pāris gadu laikā pēc to pieņemšanas, ĀIPL piedāvātie SPSIL grozījumi būtu jāveic neatkarīgi no jauno ES direktīvu projektu virzības.

1.2. SPSIL papildināšana ar *expressis verbis* norādi uz PIL piemērošanu ārpus SPSIL noteiktajām šī speciālā normatīvā akta piemērošanas jomām

Viena no ĀIPL biedru identificētajām problēmām, ar kuru nākas saskarties praksē, ir tā, ka sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji kā pamatojumu iepirkumu procedūras nepiemērošanai dažkārt norāda to, ka attiecībā uz tiem kā speciālajiem tiesību subjektiem ir piemērojams vienīgi SPSIL, kā rezultātā arī attiecībā uz darbību jomās, kas šajā speciālajā likumā nav regulētas, sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju ieskatā PIL praksē nav piemērojams. Minētais izriet arī no Valsts kontroles ziņojumos konstatētajiem pārkāpumiem attiecībā uz situācijām, kad sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji noslēguši līgumus par preču vai pakalpojumu iepirkumu, nepiemērojot normatīvajos aktos noteiktās publiskā iepirkuma procedūras.

Šeit jāatzīmē, ka šobrīd spēkā esošā Publisko iepirkumu likuma 3. panta pirmās daļas 9. punktā noteikts, ka Publisko iepirkumu likumu nepiemēro [tikai], ja pasūtītājs slēdz iepirkuma līgumu, lai nodrošinātu Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju likumā minētās darbības noteiktajās jomās. Tātad – ārpus darbības SPSIL noteiktajās jomās sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam/pasūtītājam ir jāpiemēro Publisko iepirkumu likums un tajā paredzētās iepirkuma procedūras.

Lai šajā sakarā novērstu jebkādas neskaidrības, **ierosinām papildināt Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma 8. pantu ar jaunu piekto daļu, nosakot:** „ja līgums attiecas uz darbībām jomās, kas nav regulētas likuma 3., 4., 5., 6. un 7. pantā, piemērojams Publisko iepirkumu likums”.

1.3. Efektīva pretendentu tiesību aizsardzības mehānisma ieviešana attiecībā uz tādu lēmumu apstrīdēšanu, kas pieņemti sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju īstenotajos t.s. „zemsliedzēju” iepirkumos

ĀIPL norāda, ka ātra un efektīva tiesiskās aizsardzības mehānisma nodrošināšana ir viena no demokrātiskas valsts pazīmēm. Tāpat pēc iespējas plašāka pieeja tiesu varai veicinātu sabiedrības

uzticību publiskās varas subjektiem, jo to pieņemto lēmumu tiesiskums būtu izvērtējams un pārbaudāms.

Atbilstoši pašreizējam tiesiskajam regulējumam un Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta tiesu praksei, šobrīd privātpersonai faktiski nepastāv tiesiskas iespējas apstrīdēt vai pārsūdzēt tādus sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju lēmumus, kas pieņemti, slēdzot līgumus zem Ministru kabineta noteiktajiem sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju robežsliekšņiem (t.i., būvdarbu līgumiem LVL 3 540 500, bet piegādes vai pakalpojumu līgumiem – LVL 283 240). Jāatzīmē, ka šādi sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja pieņemti lēmumi nav apstrīdami arī ārpus tiesas kārtībā, jo Iepirkumu uzraudzības birojs šādus iesniegumus (sūdzības) neskata. Līdz ar to, izveidojas situācija, kad ne iestādes, ne tiesas kontrolei nav pakļauti sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju lēmumi, kas pieņemti par ievērojamām summām (atbilstoši 2011. gada statistikas datiem sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju noslēgto līguma vidējā vērtība bijusi LVL 2 111 036), kas tādejādi ir pretrunā ar publiskā iepirkuma regulējuma mērķiem – nodrošināt pretendentu brīvu konkurenci un sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju līdzekļu efektīvu izmantošanu.

Ņemot vērā minēto, ĀIPL Publisko iepirkumu jautājumu darba grupa **ierosina grozīt (papildināt) SPSIL, nosakot, ka pretendents, kas iesniedzis piedāvājumu t.s. „zemsliedzēju”** iepirkumā un kas uzskata, ka ir aizskartas tā tiesības vai ir iespējams šo tiesību aizskārums, ir tiesīgs pieņemto lēmumu pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Administratīvās rajona tiesas spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā.

Papildus tam, ierosinām SPSIL ietvert tiesisko regulējumu, kas paredz, ka arī attiecībā uz sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja īstenotajiem t.s. „zemsliedzēju” iepirkumos pieņemtajiem lēmumiem pieteicējs Administratīvā procesa likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā var lūgt tiesu piemērot pagaidu noregulējumu.

1.4. SPSIL tiesiskā regulējuma pilnveidošana atbilstoši PIL grozījumiem, lai sekmētu publiskā iepirkuma mērķu sasniegšanu

SPSIL ir pieņemts Saeimā 2010. gada 25. augustā, un kopš tā brīža likumā nekādi grozījumi nav veikti. Savukārt PIL kopš 2010. gada valsts pārvaldes iestāžu un nevalstiskā sektora (tai skaitā, ĀIPL) iniciatīvu rezultātā ir izdarīti vairāki būtiski grozījumi, lai nodrošinātu publiskā finansējuma efektīvu izmantošanu, iepirkuma procedūru atklātumu, piegādātāju brīvu konkurenci, kā arī vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem.

Kā būtiskākos no tiem var minēt šādus PIL grozījumus:

- 1) pienākuma noteikšana pasūtītājam publiskā iepirkuma ietvaros nepieciešamo informāciju iegūt tieši no iestādēm un publiskajām datubāzēm;
- 2) pasūtītāja tiesības pārliecināties par pretendenta piesaistīto apakšuzņēmēju kvalifikāciju un likumā noteikto pretendenta izslēgšanas noteikumu attiecināšana arī uz pretendenta piesaistītajiem apakšuzņēmējiem;
- 3) piedāvājuma nodrošinājuma maksimālā apmēra ierobežošana;
- 4) ieinteresēto piegādātāju sanāksmes rīkošanu pēc vismaz divu ieinteresēto piegādātāju ierosinājuma;
- 5) tiesības izņēmuma gadījumā slēgt iepirkuma līgumu uz laiku, kas ilgāks par pieciem gadiem, ja ir saņemta attiecīga Ministru kabineta piekrišana un tas būtiski nepieciešams līguma izpildes nodrošināšanai;
- 6) tiesības un nosacījumi, pie kādiem iespējams grozīt jau noslēgtu iepirkuma līgumu un vispārīgo vienošanos;
- 7) tiesības un nosacījumi, pie kādiem piegādātājs ir tiesīgs aizstāt iepirkuma līguma izpildē

iesaistīto personālu, uz kura pieredzi vai kvalifikāciju tas balstījies, un apakšuzņēmējus. Lai sekmētu publiskā iepirkuma mērķu sasniegšanu, ĀIPL ierosina grozīt SPSIL, atspoguļojot minētos principus un tiesisko regulējumu arī SPSIL.

2. PRIEKŠLIKUMI GROZĪJUMIEM PUBLISKO IEPIRKUMU LIKUMĀ

2.1. Pasūtītāja tiesības izslēgt no dalības iepirkumā tādus pretendētus, kas formāli atbilst konkursa prasībām, taču par kuriem pasūtītājam pastāv pamatotas šaubas, ka tie nespēs labticīgi pildīt uzņemtās saistības

Pašreizējais normatīvais regulējums neparedz pasūtītājam iespēju no dalības iepirkumā izslēgt „negodīgus” komersantus, kas iepriekš tiesības slēgt iepirkuma līgumu ieguvuši, maldinot pasūtītāju par savām spējām savlaicīgi un kvalitatīvi izpildīt līgumu, kā rezultātā iepirkuma līgums nav ticis pildīts un pasūtītājs bijis spiests to vienpusēji izbeigt. Šādi gadījumi neveicina godīgu konkurenci, kā arī apgrūtina ātru un efektīvu iepirkuma procedūru norisi.

Turpretī Direktīvas 2004/18/EK 45. panta otrās daļas (d) apakšpunkts piešķir dalībvalstij tiesības savos normatīvajos aktos noteikt to, ka pretendents var tikt izslēgts no dalības iepirkuma procedūrā, ja pretendents ir vainīgs „būtiskā profesionālās ētikas pārkāpumā, kurš apstiprinājies jebkādā veidā, ko līgumslēdzējas iestādes var pierādīt” (angļu valodā - *has been guilty of grave professional misconduct proven by any means which the contracting authorities can demonstrate*). Šādos gadījumos netiek pieprasīts spēkā stājies kompetentas institūcijas lēmums vai tiesas spriedums, kas to konstatētu, jo tiek pieļauts, ka šādus pretendenta profesionālās rīcības pārkāpumus konstatē un pamato, piemēram, pats pasūtītājs. Protams, pie nosacījuma, ka šāds pasūtītāja lēmums ir pakļauts kompetentās institūcijas (piemēram, Iepirkumu uzraudzības biroja) vai tiesas kontrolei.

Ierosinām **papildināt Publisko iepirkumu iepirkuma likuma 39. panta pirmo daļu**, nosakot, ka **pasūtītājam ir tiesības izslēgt pretendentu** no dalības iepirkumā, piemēram, ja:

- (a) pretendents [vai cits komersants, uz kura profesionālajām vai saimnieciskajām spējām pretendents pamatojas], nav izpildījis iepriekš ar pasūtītāju noslēgtu iepirkuma līgumu, un pasūtītājs, kas ir bijis attiecīgā līguma puse, pretendenta pieļauto iepirkuma līguma pārkāpumu dēļ saskaņā ar noslēgtā iepirkuma līguma noteikumiem ir vienpusēji atkāpies no līguma un:
  - (i) pretendents [noteiktā] laikā pēc tam, kad pasūtītājs tam paziņojis par vienpusēju atkāpšanos no līguma, likumā noteiktajā kārtībā nav cēlis prasību tiesā pret pasūtītāju par iepirkuma līguma izpildi, vai
  - (ii) tiesa ar spriedumu, kas stājies spēkā un kļuvis nepārsūdzams, ir atzinusi pasūtītāja rīcību par pamatotu.

Šāds ierobežojums piedalīties publiskos iepirkumos būtu nosakāms uz noteiktu laiku (piemēram, 3 gadiem). Turklāt, pasūtītājiem būtu nosakāms pienākums paziņot attiecīgi pilnvarotai valsts pārvaldes institūcijai (piemēram, IUB) par šādiem līguma vienpusējas izbeigšanas gadījumiem, tādējādi nodrošinot šīs informācijas publiskumu.

Šobrīd līdzīgs tiesiskais regulējums jau ir iekļauts spēkā esošajā Aizsardzības un drošības jomas iepirkumu likumā.

Tomēr vienlaikus jāņem vērā arī nesenais Eiropas Savienības Tiesas 2012. gada 13. decembra spriedums Polijas Pasta lietā (C-465/11), kurā EST atzina, ka, no vienas puses, ar Direktīvas 2004/18/EK 45. panta otrās daļas (d) punktā lietoto jēdzienu „profesionālās ētikas pārkāpums” ir

jāsaprot visa veida prettiesiska rīcība, kas ietekmē pretendenta profesionālo uzticamību, ne tikai ētiska rakstura pārkāpumi (§27), bet, no otras puses, „būtisks profesionāls pārkāpums” parasti ietver pretendenta ļaunu nolūku vai rupju neuzmanību, kā rezultātā ne katra pretendenta nepareiza, neprecīza vai kļūdaina rīcība (attiecīgajā lietā – līguma neizpilde) nozīmē būtisku profesionāla rakstura pārkāpumu. Bet tā var liecināt arī par pretendenta iespējamu ierobežotu profesionālo kompetenci atsevišķos jautājumos (kas nav uzskatāma par būtisku profesionāla rakstura pārkāpumu!).

2.2. In-house izņēmuma piemērošanas jomas sašaurināšana

Šobrīd spēkā esošā Publisko iepirkumu likuma 3. panta pirmās daļas 7. punktā noteikts, ka šo likumu nepiemēro, ja pasūtītājs slēdz līgumu par tādas institūcijas veiktajiem būvdarbiem vai piegādēm vai sniegtajiem pakalpojumiem, kura vienlaikus atbilst šādiem kritērijiem:

- (a) tā atrodas viena vai vairāku pasūtītāju pilnīgā kontrolē (šāda kontrole izpaužas kā tiesības ietekmēt kontrolē esošās institūcijas darbības būtiskus mērķus un lēmumus);
- (b) vismaz 80 procentus tās gada finanšu apgrozījuma veido konkrētu uzdevumu izpilde kontrolējošo pasūtītāju interesēs vai citu pasūtītāju interesēs, kurus kontrolē šo institūciju kontrolējošie pasūtītāji;
- (c) tās kapitāla daļas vai akcijas pilnībā pieder pasūtītājiem, kas to kontrolē.

Lai gan formāli minētais regulējums atbilst Eiropas Padomes direktīvai 2004/18/EK un Eiropas Savienības Tiesas praksei, šī izņēmuma faktiskā piemērošana praksē rada būtisku negatīvu ietekmi uz piegādātāju brīvu konkurenci, kas noteiktos tirgos faktiski vispār tiek likvidēta. Turklāt, pastāvošais PIL regulējums neierobežo pasūtītāja tiesības izmantot *in-house* iepirkumu pat tādos gadījumos, ja pasūtītājam nepieciešamos pakalpojumus atbilstošā apjomā un kvalitātē, bet par ievērojami zemāku cenu spēj piedāvāt citi tirgus dalībnieki. Šāds regulējums pieļauj nesaimniecisku un neefektīvu publisko līdzekļu izlietojumu, deformējot brīvo tirgu un piegādātāju brīvu konkurenci.

Vienlaikus jāatzīmē, ka esošais regulējums ir samērā vispārīgs. Tajā nav ietverts tiesiskais regulējums situācijām, kad iepirkuma līguma izpildes gaitā mainījušies faktiskie apstākļi.

Šajā sakarā **piedāvājam grozīt Publisko iepirkumu likuma 3. panta pirmās daļas 7. punktu**, nosakot, ka:

- (a) minētais *in-house* izņēmums ir piemērojams tikai gadījumā, ja attiecīgās kapitālsabiedrības statūtos (vai dalībnieku/akcionāru līgumā) ir noteikts, ka visi dalībnieku sapulces stratēģiski un būtiski lēmumi dalībniekiem ir jāpieņem vienbalsīgi;
- (b) minētais *in-house* izņēmums ir piemērojams tikai gadījumos, kad pasūtītājs ir attiecīgo būvdarbu, piegāžu vai pakalpojumu tiešais saņēmējs;
- (c) gadījumā, ja pēc līguma noslēgšanas atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 3. panta pirmās daļas 7. punktā paredzētajam izņēmumam mainās faktiskie apstākļi, vai tiek konstatēts, ka neizpildās kāds no šī izņēmuma piemērošanas nosacījumiem, pasūtītājam ir pienākums nekavējoties [bet ne vēlāk kā mēneša laikā] izsludināt jaunu iepirkuma procedūru.

2.3. Iepirkumu uzraudzības biroja izdoto vadlīniju lomas stiprināšana

Lai nodrošinātu pareizu un vienveidīgu publiskā iepirkuma normu interpretāciju un piemērošanu, tādejādi samazinot nepamatotu sūdzību skaitu un veicinot pretendentu brīvu un vienlīdzīgu konkurenci, ĀIPL uzskata par nepieciešamu sekmēt Iepirkumu uzraudzības biroja vadlīniju lomas nostiprināšanu.

Tādēļ ierosinām grozīt (papildināt) Publisko iepirkumu likumu, nosakot, ka:

- (a) Iepirkumu uzraudzības birojam tiek piešķirts deleģējums sadarbībā ar iesaistītajām valsts pārvaldes iestādēm, valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībām un nevalstiskajām organizācijām izstrādāt un apstiprināt saistošas vadlīnijas attiecībā uz noteiktu jomu iepirkumu organizēšanu;
- (b) ciktāl tas atbilstoši apstākļiem ir iespējams un pamatots, pasūtītājam, organizējot iepirkuma procedūru, ir pienākums ņemt vērā Iepirkumu uzraudzības biroja izstrādātās vadlīnijas, kurās nostiprinātie principi un prakse tiek piemērota, izskatot sūdzības par iespējamiem iepirkuma procedūru pārkāpumiem.

2.4. Informācijas par plānoto iepirkumu savlaicīga pieejamība

ĀIPL ierosina veikt PIL grozījumus, paredzot, ka:

1) Iepriekšējais informatīvais paziņojums (IIP) tiek publicēts attiecībā uz **visām paaugstinātas sarežģītības iepirkuma procedūrām** (piemēram, iepirkumi, kuru ietvaros būs paredzami sarežģīti tehniski risinājumi vai ievērojamu apjomu iepirkumi, kuri prasa tāda tehniskā piedāvājuma sagatavošanu, kur nepieciešama papildus izpēte, kā arī iepirkumi, kur atsevišķas tehniskā piedāvājuma sadaļas prasa inovatīvu darbu), izņemot gadījumus, kad tiek piemērota sarunu procedūra, iepriekš nublicējot paziņojumu par līgumu, neatkarīgi no tā, vai:

- a) pasūtītājs izmanto saīsinātos termiņus piedāvājumu iesniegšanai;
  - b) publisko iepirkumu kopējās līgumcenas nākamo 12 mēnešu laikā sasniedz Ministru kabineta 2010. gada 8. jūnija noteikumu Nr. 519 „Noteikumi par publisko iepirkumu līgumcenu robežām” (Līgumcenu noteikumi) 2.5. un 2.6. punktā minētās;
- 2) IIP sniegt informāciju attiecībā uz katru iepirkuma procedūru, norādot paredzamos apjomus un paredzamo līgumcenu.

IUB ar attiecīgām vadlīnijām būtu jāveicina prakse, ka pasūtītāju mājas lapās internetā publisko iepirkumu sadaļa ir piegādātājiem viegli atrodamā un skaidra. Šajā sadaļā pasūtītājiem būtu jāpublicē ne tikai IIP, bet iespēju robežās arī publisko iepirkumu plāni.

ĀIPL iesaka veikt attiecīgus grozījumus arī Ministru kabineta 2007. gada 6. marta noteikumos Nr.171 „Kārtība, kādā iestādes ievieto informāciju internetā”, kuru 11.13. punkts paredz, ka „sadaļā "Publiskie iepirkumi" iekļauj informāciju (saskaņā ar šo noteikumu 1. pielikumā norādīto paraugu) par iestādes rakstiski noslēgtajiem publiskajiem būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumiem”. **ĀIPL iesaka papilsināt Ministru kabineta noteikumus ar norādi, ka iestādes mājas lapā sadaļā „Publiskie iepirkumi” ir jāiekļauj informācija arī par paredzamajiem iepirkumiem** (IIP un publisko iepirkumu plāni, ja tādi ir pieejami).

Bez tam, ĀIPL iesaka IUB saziņā ar piegādātājiem informēt tos par PIL 18. panta pirmajā daļā minēto iespēju ieinteresētajiem piegādātājiem pieprasīt pasūtītājam iesniegt tiem tehniskās specifikācijas, ko tas gatavojas piemērot līgumiem, par kuriem ir publicēts IIP.